І чужому научайтесь,
І свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
201 434-0237
201 434-0807
УНСоюз: 201 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 131. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 14-го ЛИПНЯ 1965 10 ЦЕНТІВ, — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 14, 1965 No. 131. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Вівторок, 13 липня 1965 року

В АМЕРИЦІ

БІЛИЙ ДІМ ОПУБЛІКУВАВ РАПОРТ ПРО ПОЛІПШЕННЯ ВЗАЄМИН МІЖ ЗДА І КАНАДОЮ, опрацьований двома дипломатами: Лівінґстоном Т. Мерчантом — репрезентантом ЗДА, і А. Д. П. Гінесм — представником Канади. Обидва вони були призначені урядами їхніх держав для студій над шляхами й можливостями втримування якнайкращих взаємин між обома країнами. Автори рапорту рекомендують відбування тісних, постійних і відкритих консультацій між урядами ЗДА і Канади і вимицання всього того, що могло б вийти на шкоду дружніх взаємин між ними. Опубліковано цей рапорт водночас із дорученням президента Джансона для державного секретаря Діна Раска, щоб він — простудіювавши його — започаткував негайні заходи для реалізації висловлених у рапорті рекомендацій.

У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, у зв'язку із довготривалою акцією негрів за допущення негритянських дітей до Коледжу Джирарда, статут якого дозволяє приймати тільки сиріт з-поміж білого населення, прийшло в понеділок 12 липня до бешкетів, у висліді яких були поранені два поліцисти і три пікетувальники Крайової асоціяції для прогресу кольорового населення. Поліція ув'язнила п'ятеро демонстрантів під закидом участи у викликуванні ексцесів.

ГУБЕРНАТОР СТЕЙТУ ЛУІЗІЯНИ ДЖАН ДЖ. МЕККЕЙВЕН звернувся до негритянських демонстрантів в місті Боґалуза з пропозицією припинити расові демонстрації й походи на протяг 30 днів, щоб встановити спокій і порядок у місті і створити відповідні умови для переведення розмов між репрезентантами демонстрантів й урядовими чинниками. Представники негрів погодилися обміркувати пропозицію губернатора. В останніх двох днях на терені Боґалузи відбувалися походи демонстрантів під збройною охороною стейтової поліції.

В МІСТІ ҐАЯКВІЛ В ЕКВАДОРІ ВІДБУЛИСЯ БУРХЛИВІ ДЕМОНСТРАЦІЇ СТУДЕНТІВ спрямовані проти військового режиму цієї країни. Поліція була примушена розганяти демонстрантів слізними бомбами. Студенти билися з поліцистами, кидаючи в них камінням. Підкладена терористами бомба розірвала авто команданта батальйону еквадорської морської піхоти. Це був другий випадок терористичних дій в Еквадорі: минулого тижня експльодовано бомбу в домі полковника Ґонзалеса, військового команданта міста.

В ОКУПОВАНІЙ ПОВСТАНЦЯМИ ЗОНІ СТОЛИЦІ ДОМІНІКАНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ Сан Домінґо „відзначувано" в понеділок 12 липня ц.р. урочисто роковини виведення звідти американської морської піхоти, під охороною якої перебувала Домініканська Республіка до дня 12 липня 1924 року. В демонстрації, що відбувалася під гаслом „Американці, забирайтеся додому!", взяло участь яких 20 000 осіб. Під час цієї демонстрації в частині міста, зайнятій військовою хунтою, проходили наради представників хунти і медіяційної комісії Організації Американських Держав з участю Ґарсії Ґодоя, кандидата на евентуального президента плянованого тимчасового уряду.

СЕНАТСЬКА ПІДКОМІСІЯ ДЛЯ СПРАВ ТОРГІВЛІ І ТРАНСПОРТУ обмірковувала справу встановлення приспішеної залізничої комунікації між Вашинґтоном і Ню Йорком. Підкомісія схвалила урядовий законопроєкт про асиґнування 90 мільйонів долярів на праці, зв'язані з підготовною стадією проєкту, що передбачає курсування електричних поїздів між двома містами, скорість яких виноситиме 125 миль на годину. В реалізацію цього, спонзорованого урядом проєкту, заанґажована Пенсилвенійська Залізниця.

У СВІТІ

ВІЙНА У В'ЄТНАМІ ПОСИЛЮЄТЬСЯ НА ЗЕМЛІ І В ПОВІТРІ, КУЛЯМИ І ЛЕТЮЧКАМИ. Відділ американської морської піхоти відкрив та прогнав із добре укріпленої бази 200 комуністичних партизанів у віддалі яких тільки двох миль від летунської бази в Дананґ, на яку недавно комуністи виконали напад. Партизани були укріплені в селі, полученому тунелями з їхніми криївками. Відділ морської піхоти був частиною групи в силі 8.000 вояків, які тільки минулого вівтірка прибули до В'єтнаму. Рівночасно американські літаки розкинули понад мільйон летючок на три опановані комуністами міста на північ від 17-ої паралелі. Тисяча нових американських вояків прибула вчора до В'єтнаму.

ФРАНЦІЯ ПОЧАЛА ПРОДУКУВАТИ ПОЛІПШЕНИЙ РІД АТОМОВОЇ БОМБИ — повідомила в своєму річному звідомленні Французька Комісія Атомової Енергії. Звідомлення опубліковано напередодні традиційного у Франції Свята Бастилії, під час якого вперше буде показана французька атомова зброя.

ДО МОСКВИ ПРИБУВ АВЕРЕЛЛ ГАРРІМАН, АМЕРИКАНСЬКИЙ АМБАСАДОР ДЛЯ СПЕЦІЯЛЬНИХ ДОРУЧЕНЬ, сподіваючись, що йому пощастить відбути наради із найвищими репрезентантами совєтського уряду в справі В'єтнаму. Правдоподібність такої зустрічі не потверджують совєтські джерела, натомість совєтська пресова аґенція ТАСС повідомила про нове порозуміння Москви з Північним В'єтнамом в справі совєтської „додаткової допомоги" для війни проти Південного В'єтнаму.

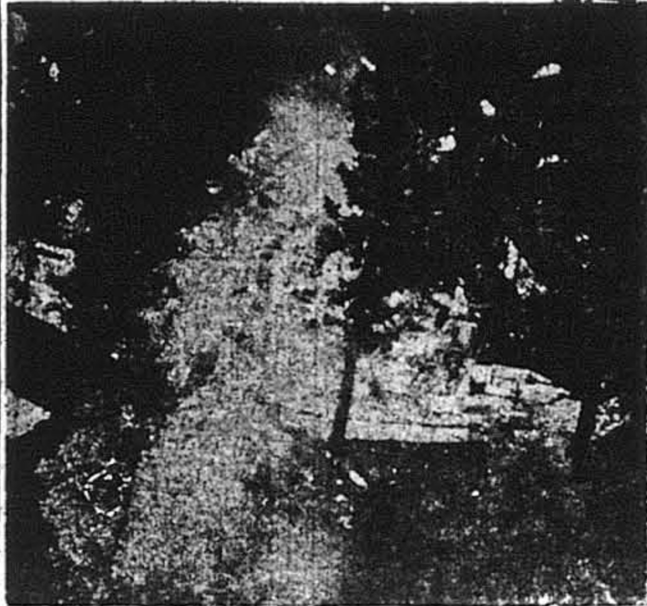
У ЛІСБОНІ, СТОЛИЦІ ПОРТУГАЛІЇ, ПОЧАВСЯ ВЖЕ ТРЕТІЙ З ЧЕРГИ СУДОВИЙ ПРОЦЕС ПРОТИ СТУДЕНТІВ, обвинувачених в комуністичній аґітації на університетах. Формально їх обвинувачується в „підривній діяльності проти безпеки країни". Оборона вимагає приявности одного студента права, який був заарештований разом з підсудними, але опісля був звільнений та таємно „виїхав з країни", обтяживши свідченням кілька соток інших студентів.

СОВЄТИ ЗМІНЮЮТЬ СВОЮ ПРЕСОВУ ПОЛІТИКУ. „Комуніст" заповів, що замість промовчування неприємних для комуністичної влади міжнародних вісток, треба подавати їх, але негайно коментувати „з позицій соціялістичної ідеології". „Комуніст" признав, що в добі, коли велика більшість підсовєтських громадян можуть слухати чужинецькі радіопрограми, промовчування закордонних подій не має глузду і дає тільки вільне поле „ворожим коментарям".

ОСТАННІ ВТІКАЧІ З ТИБЕТУ ДО КАШМІРУ ПОВІДОМИЛИ, що в Тибеті шириться нове повстання проти комуно-китайської окупаційної влади. Повстанці „хампа" з південного Тибету користуються підтримкою населення і настільки зросли силою, що вже загрожують навіть столиці Тибету.

ІЗРАЇЛЬСЬКА МАПАЙ-ПАРТІЯ ПРЕМ'ЄРА ЛЕВІ ЕШКОЛЯ 203 ГОЛОСАМИ СВОГО ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ ПРОТИ 9 ПРИ 29, ЩО СТРИМАЛИСЬ, РІШИЛА скреслити з листи посольських кандидатів кол. прем'єра Давіда Бен Гуріона, тим самим викинути його з партії за його сепаратні виступи.

ЛЕТУНСЬКА КАТАСТРОФА В КАНАДІ

На фото: рештки канадійського пасажирського літака, що розірвався в повітрі над лісами в Британській Колюмбії, 150 миль на північ від Ванкуверу. Внаслідок катастрофи згинуло 52 особи.

Уряд погоджується на пропоновані Палатною Підкомісією зміни в іміґраційному законопроєкті

Вашинґтон. — Справа зреформування іміґраційного закону, передана урядом на розгляд Конґресу, вийшла після майже цілomісячних пересправ між представниками уряду і палатної підкомісії для справ іміґрації із „глухого кута" і починає подавати вигляди на її позитивну полагоду. Державний секретар Дін Раск у своєму листі до голови палатної іміґраційної підкомісії Майкела А. Фіґена, демократа з Огайо, підтвердив готовість уряду піти на компроміс в двох основних точках законопроєкту, що були досі затримкою в розгляді цього проєкту. Згідно із листом Діна Раска, уряд президента Джансона не матиме ніяких заперечень проти поступового скасування протягом шести місяців системи іміґраційних квот, зв'язаної з країною походження іміґрантів. Початково уряд пропонував для цього протяг п'яти років часу. Водночас із цим Дін Раск заявив, що уряд не заперечуватиме проти встановлення найвищої кількости іміґрантів, які мали б бути допущені кожного року до ЗДА. Досі уряд стояв на тому, що такої найвищої кількости встановляти не треба, а вирішувати її спорадично, відповідно до потреби. Згідно із новим законопроєктом, в іміґрації до ЗДА матимуть першість ті громадяни чужих країн, які мають уже своїх рідних у ЗДА, як також потрібні для ЗДА науковці і спеціялісти в різних ділянках, та втікачі перед переслідуванням в комуністичних та інших країнах.

В Совєтах сподіваються добрих жнив

Москва. — Американські та інші закордонні кореспонденти, слідкуючи тут за розвитком жнив та повідомленнями в цій справі, інформують про загально добрі вигляди на цьогорічні жнива в Совєтському Союзі, зокрема на Україні і Кубані. Жнива вже є в повному розгарі і совєтська преса заповнена закликами й обіцянками для колгоспників. Добрі вигляди на жнива дає факт, що цьогорічна весна не була така несприятлива для озимини, як у попередніх роках, бо не було великих морозів та повеней. Проте, з дотеперішнього досвіду совєтської рабовласницької господарки відомо, що хоч збіжжя зародило і доспіло, то часто великий відсоток врожаю пропадав на полі, бо його своєчасно не збирали, мимо всіх драконських заходів совєтських підганячів. Цього року можуть бути кращі вигляди на жнива ще й тому, що уряд пообіцяв колгоспам додаткових 50 відсотків заплати за доставу збіжжя понад плян. Проблема тільки в тому, що нарід не вірить у постійно ламані обіцянки диктаторського уряду.

Майбутнє українців Канади було темою Студійної Конференції УНО в Торонті

Торонто. — В днях 1-3 липня ц. р. тут відбулася Студійна Конференція Українського Національного Об'єднання Канади. Головною темою Конференції було „Майбутнє Українців Канади." Відкривав конференцію голова УНО Микола Плав'юк. Програма Студійної конференції складалася з 3-ох циклів: Перший з них це були чотири доповіді з тематикою, яка пов'язувала українську спільноту тісно з Канадою. Це були доповіді: сенатора Павла Юзика на тему „Українська проблема в канадійській політиці та політична діяльність українців", доповідь ред. Р. Шульгина з Оттави „Україна і українці очима наших англомовних і франкомовних співгромадян", доповідь Іллі Поворозника на тему „Питання збереження української культури серед нашої спільноти в Канаді" і доповідь проф. дра Богдана Боцюркова на тему „Проблеми публіцистичної та наукової діяльности українців у Канаді". Другий цикл — це були два семінарі. В одному з них на тему „Ми і молодше покоління" взяли участь представниці молоді, в тому дві представниці, народжені вже в Канаді (Наталія Бундза і Євгенія Гунчак) і двоє студентів, що приїхали до Канади малими дітьми (Христя Мазуркевич і Ігор Барин). Цей семінар вів Ярослав Білак. Другий семінар мав тему „Лицем до майбутнього". В ньому взяли участь з короткими доповідями на ідейно-програмові, організаційні, культурні, економічні, пресово-видавничі і церковні справи пп. В. Верига, Л. Винницький, О. Тарнавський, М. Калимін, Є. Мастикаш і В. Левицький. Семінарем проводив п. М. Плав'юк. Третім циклем конференції були дві доповіді про актуальну проблематику, а саме: доповідь ред. Осипа Зінкевича (ЗДА) на тему „Культурні процеси в Україні і молодше покоління" і доповідь ред. д-ра Марка Антоновича з Монтреалю на тему „Досвід і висновки з останньої фази культ.-обміну". Закінчив конференцію своїми висновками голова Президії УНО п. М. Плав'юк. Після кожного циклу конференції відбувалася жива і цікава дискусія. У конференції взяло участь понад сто осіб, в тому досить багато молоді.

ВІЙНА У В'ЄТНАМІ ЗБЛИЖАЄТЬСЯ ДО СВОЄЇ РІШАЛЬНОЇ СТАДІЇ

Сайґон.—Тут, як і в столицях інших країн передбачається, що війна проти комуністичних ворохобників у Південному В'єтнамі зближається до своєї вирішальної стадії в тому сенсі, що вона легко може поширитися, якщо не прийде до якогось замирення. Вагато ініціятиви для „такого або інакшого" закінчення війни у В'єтнамі виявляє Америка, з одного боку висилаючи до В'єтнаму нові військові підкріплення, а з другого боку посилюючи дипломатичну акцію для вичерпання всіх можливостей замирення. З цією метою амбасадор для спеціяльних доручень Аверел Гарріман виїхав до Москви, а заступник державного секретаря Джордж Болл перебуває в Парижі, відбувши наради з міністрами закордонних справ Франції, Італії, Голляндії і Захід. Німеччини. Болл мав поінформувати західньо - европейських керівників закордонної політики про рішення Уряду ЗДА вислати нові континґенти американських військ до Південного В'єтнаму та поробити всі інші заходи для закінчення війни. Сьогодні Болл звітуватиме про військову ситуацію у В'єтнамі перед Постійною Радою Північно - Атлантійського Союзу. Загально вважається, що Америка плянує збільшити кількість своїх військ у Південному В'єтнамі до 75 000. Кругло 10 000 американських вояків прибуло до В'єтнаму впродовж минулого тижня. Амбасадор Гарриман, прибувши до Москви, заповів кореспондентам на летовищі, що сподівається зустрітись із Косиґіним та Брежнєвим для обговорення ситуації у В'єтнамі та можливостей замирення. Рівночасно совєтські урядові джерела мовчать, а в дипломатичних колах говориться про „малу правдоподібність" такої зустрічі. Пресова аґенція ТАСС подала вістку про нове порозуміння між урядами СССР і Північного В'єтнаму у справі „додаткової совєтської допомоги" в'єтнамським комуністам у війні. Постійний американський репрезентант в Об'єднаних Націях, амбасадор Адлей Стівенсон, який перебуває тепер в Лондоні, заповів на телевізійному інтерв'ю, що в Азії мусить бути переведена чітка лінія оборони перед комуністичною аґресією, як її вже переведено в Европі.

Започаткована КУК акція проти злочинного підпалу бібліотеки Академії Наук в Києві пройшла з повним успіхом

Вінніпеґ (В. М.) — В останній декаді травня та в перших днях червня в українських скупченнях на широких просторах всієї Канади проходила і ще проходить заініційована Централею КУК широка протестаційна акція, пов'язана з першою річницею підпалу комуно - московським режимом Бібліотеки Академії Наук у Києві: 24-26 травня 1964, на очах людей горіла найбільша українська бібліотека, преса та радіо СССР той факт затаїли, а пожежу ліквідовано тільки на третій день. Жертвою тої пожежі впали неоціненої вартости збірки україніки і архівних матеріялів до історії українського національного відродження і визвольних змагань 1917-20 рр.; крім архівних збірок (В. Грінченка, „Київської Старини", Центральної Ради) ще 600.000 книжок.

Централя КУК в обіжному листі до своїх Відділів з 3-го травня 1965 доручила в тій справі перевести в цілій Канаді протестаційні віча, демонстраційні виступи, надрукувати коротку інформацію про пожежу та зорганізувати її поширення серед громадян та відбути з тієї нагоди пресові конференції з англомовною чи франкомовною пресою і постаратися, щоб вона надрукувала про пожежу та про протестаційну акцію відповідну інформацію. Вслід за обіжним листом появилася в українській пресі в Канаді ще й відозва Президії КУК з 11-го травня 1965, яка засудила пожежу в Києві і перед цілим культурним світом, обвинувачуючи за неї російський велико-державний шовінізм та його режимних виконавців в Україні. За ініціятивою КУК в цілому ряді місцевостей відбулися протестаційні віча та збори, на яких винесено резолюції з засудженням варварського вчинку, що й увійде в історію як найбільш рафінований і жорстокий в серії нищення української культури завжди тим самим анти-гуманним і анти-демократичним ворогом України — Москвою. Ті резолюції, разом з супровідними листами, були надіслані до прем'єра уряду і міністра закордонних справ Канади з домаганням, щоб канадійський уряд дипломатичним шляхом довів до відома Москви протести української спільноти в Канаді та щоб справу підпалу поставити на обговорення в ЮНЕСКО.

До канцелярії КУК надійшли з усіх кінців Канади звіти про протестаційну акцію, вирізки з великих англо-мовних щоденників, копії листів до уряду та відписи резолюцій. Одночасно КУК поробив заходи, щоб у справі підпалу бібліотеки внести інтерпеляцію в канадійському парляменті.

Університет Британської Колюмбії вводить українську мову у програму своїх студій

Ванкувер. — Університет Британської Колюмбії у Ванкувері поінформував спеціяльним пресовим повідомленням канадійську громадськість, що Відділ Славістики цієї високої школи увів у свої нормальні студії три повнокредитні курси української мови. Постанова Сенату згаданого університету про таке введення, схвалена в половині червня ц. р., стверджує, що курси української мови в ньому основно важливі в ділянці славістичних студій під-ґрадуантного й ґрадуантного рівня, а д-р Джеймс Ст. Клер-Собелл, голова Славістичного Департаменту в Університеті Британської Колюмбії, при тій нагоді заявив: „Українці відіграли виключну ролю в господарському, виховному та культурному розвитку Канади. У висліді цього варто, щоб канадійські університети віддали більш уваги науковим студіям мови, літератури та традицій цієї важливої вітки слов'янського світу, тим більше, що українською мовою говорить коло 50 мільйонів народу і що це друга важлива мова в Совєтах.

Таким чином заходи українців Британської Колюмбії і їх організацій, завершених Відділом КУК у Ванкувері, у справі введення української мови в викладах університету їх провінції завершені повним успіхом. Ці заходи тривали від років і головну ролю у них відіграли Клюб Українських Професіоналістів та Бизнесменів, який дав був університетові стипендію для Славістичного Відділу у висоті 1 000 долярів та тепер, коли введено українську мову, повідомив сенат університету, що збільшує цю стипендію до 5 000 долярів, і Клюб Української Книжки, який трохи не щороку передавав до бібліотеки університету більшу кількість українознавчих книг в українській, англійській та інших мовах, збагачуючи таким чином можливість студій з цієї ділянки.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКВА В БРАЗИЛІЇ 1964 Р.

Вінніпеґ. — Як повідомляє тижневик „Поступ" з 11 липня ц. р., Екзархат для українців католиків у Бразилії подав таке звідомлення про стан Української Католицької Церкви в цій державі: Усього 13 парафій та дві місійні станиці. Церков та каплиць — разом 132 (1963 — 126). Родин усіх 13,379. Охрещено 2,572 особи, миропомазано вже охрещених 353. Загалом подруж 390. Перших св. Причасть 1,414. Великодніх сповідей 60,763. Священиків, що обслуговують — 39, світських семінаристів-богословів — 5, семінаристів 11, а 16 у пресемінаріях.

ЧЛЕНИ АБН ПІКЕТУВАЛИ СОВЄТСЬКОГО АМБАСАДОРА

Едмонтон. — Члени Анти-большевицького Бльоку Народів (АБН) пікетували тут минулого тижня совєтського амбасадора Івана Шпедка, що прибув до Едмонтону у зв'язку із своєю поїздкою по Західній Канаді. Зібравшись із транспарентами проти колоніяльної політики Москви і проти усіх проявів московського імперіялізму і колоніялізму, члени АБН пікетували готель, в якому зупинився Шпедко. Окрема делеґація з-поміж демонстрантів пробувала добитися до амбасадора, щоб йому сказати всю правду в очі, але він відмовився прийняти делеґацію. Коли Шпедка запиталися американські кореспонденти про демонстрацію, то він відповів, що за повних 25 років його дипломатичної служби „таке" йому ще не траплялося.

ДЕСЯТИРІЧЧЯ ПЛАСТОВОЇ ГРУПИ В САСКАТУНІ

Саскатун. — Пластова Група в Саскатуні відзначає цього року десятиріччя свого існування. Сьогодні ця група нараховує яких 90 дітей та молоді, в тому й багато уже народжених в Канаді. Для відзначення цієї річниці зорганізовано пластові табори, які відбуваються в днях 11-18 липня в Українському Парку біля Пайк Лейку, 15 миль від Саскатуну. В таборах беруть участь пластуни із пластових станиць Вінніпеґу, Едмонтону та Ріджайни. Командантом табору юнаків є пл. сен. Роман Копач з Торонта, командантом табору юначок — ст. пл. Оксана Галькевич з Коговзу, Н. Й., ЗДА.

У ВЕНЕСУЕЛІ ПОМЕР ІНЖ. БОГДАН ЗІНОВІЙ ПРИПХАН

В Каракасі, Венесуеля, помер на 53 році життя інж. Зіновій Припхан, керівник центральних варстатів міністерства здоров'я. Закінчивши 1930 року українську середню школу в Станиславові, Б. Припхан студіював електротехніку в Чехословаччині, потім працював інженером у фабриці електричних частин у Варшаві. За німецької окупації був директором промислової школи в Станиславові. Після війни,в 1948 р. з родиною виїхав з Західньої Німеччини до Венесуелі, де був засновником Української Громади.

ВІДКЛИК В. ГАВРИЛЯКА ВІДКИНЕНИЙ СУДОМ

Едмонтон. — Апеляційний суд в Алберті відкинув 30 червня відклик колишнього посадника Едмонтону Василя Гавриляка проти вироку судді Мекларіна, який 10 березня цього року усунув його зі становища посадника Едмонтону на тій основі, що В. Гавриляк мав 40 відсотків уділів у земельній маєтності, 15 акрів з якої закупило місто, між іншим по дуже дешевій ціні. Міський акт говорить, що посадник і члени міської ради не можуть бути власниками понад 25% уділів у будь-якому підприємстві, з яким місто робить бізнес.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

З ОДЕСИ — БУДУВАТИ ЦІЛИНОГРАД

„Молодь України" з 13 червня в рубриці „Телеграф радости" подає, як 250 юнаків і дівчат, одеських студентів, ідуть на цілину будувати Цілиноград. Для них і пісню склали, звичайно російською мовою:

Утро начінается с рассвета.
Здравствуй, необ'ятная
страна!
У студентов есть своя
планета:
Это — целіна!

БЕЗ ДОЗВОЛУ — ЗАСЬ!

Коли хтось хоче виїхати з колгоспу, мусить мати дозвіл голови управи, а коли хоче виїхати юнак або дівчина — комсомольці, то „цю справу вирішує комітет комсомолу", — розповідає Алла Пасько з Миргородщини (Полтавщина) у часописі „Молодь України" з 9 червня.

ДЕ ПОДІЛИСЯ ОСЕЛЕДЦІ І ТАРАНЯ?

Колись Херсон славився своєю таранею.

Леле! — вигукує кореспондент С. Качиков у часописі „Рабочая Газета" з 12 червня. — І від задимленої тарані, і від знаних дніпровських оселедців залишився у Херсоні лиш приємний спомин. Тепер цю рибу дістати тут так само важко, як, скажімо, у маловодному Харкові чи в сухій, гарячій пустелі Кара - Кум.

ІДЕ ПОЛУНИЦЯ

Придніпровські херсонські піски, що їх називають багатющою теплицею, вже дали ранню зелень: редьку та огірки.

Тепер, — пише кореспондент „Радянської України" (часопис з 22 червня), — визріла полуниця. Її відправляють у різні кінці. Надходить і черешня.

ЩЕ ОДИН ОБРЯД — СВЯТО ВУЛИЦІ

У Могилів-Подільському по суботах садили на вулицях дерева і квіти. Коли понад хідниками зеленіли молоді каштани, пішли в ріст кущі та квіти, відбулося свято.

Так у місті над Дністром, — пише 22 червня кореспондент „Радянської України", — народився ще один обряд — свято вулиці.

ТОРБИНКО-ТОРБИНКО, РОЗШМОРГНИСЯ!...

Донецька фабрика забавок „освоїла" виробництво пляжних торбинок. У складеному вигляді — це торба, в розгорнутому — килимок.

Для літнього сезону фабрика випустить аж ... 16 тисяч торбинок-килимків, — тішить своїх читачів „Радянська Україна" з 29 червня.

ПОВІНЬ НА ДУНАЇ

На Дунаї — повінь. Такої повені, яка сталася цього літа, не спостерігалося вже десятки років.

Рівень води в Дунаї у деяких місцях досяг найвищих позначок за останні 50-70 років („Радянська Україна" з 27 червня).

У ДЕРЖАВНІ ЗАСІКИ

У Придунайському степу скосили перші десять тисяч гектарів озимого ячменю.

Ізмаїльський та Саратський елеватори, — повідомляє 29 червня з Одеси кореспондент „Радянської України", — прийняли в державні засіки перший хліб нового врожаю.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Рівне право голосувати

У п'ятницю минулого тижня прийнято ще один закон у довгій черзі законів, що їх ціллю є повне зрівняння в правах всіх громадян Америки без уваги на колір шкіри. Коли в минулорічному законі про громадянські права йшлося головно про скасування расових бар'єрів у користуванні з усіх місць прилюдної вигоди, як залізниці, автобуси, автобусові стації, ресторани й каварні, — то в цьому останньому випадку йдеться передусім про переведення в практиці конституційного права американських негрів брати активну участь в виборчих голосуваннях.

Це право порушувано прерізними стейтовими передумовами, між ними головно шиканами при іспитах на право голосування та прерізними іншими місцевими штучками. Головна постанова нового закону звертається саме проти таких „іспитів грамотности" і, рахуючись із можливостями дальших расових зловживань при голосуваннях, дає право центральним державним властям висилати контролерів до тих місцевостей, де у виборах з листопада 1964 року зареєстровано до голосування або голосувало менше як 50% управнених голосувати. Схвалення того закону величезною більшістю 333-ох голосів проти 85 та відкинення внесення опозиції, щоб той законопроєкт відіслати до Комісії і там взяти на увагу ще інший, зголошений опозицією, вказує на рішучість теперішньої конґресової більшости — приймати суґестії Уряду по лінії расової інтеграції в усіх ділянках державного і громадського життя.

„Мур валиться", — цитують американські ґазети слова високого представника Департаменту Справедливости. Однак коментатор „Ню Йорк Таймсу" правильно додає, що той „мур — старий і грубий". Тому і цей минулотижневий закон не буде останнім в ділянці расового законодавства в З'єднаних Державах, ані тим паче не завершить він процесу практичного зрівняння рас в цій країні, зокрема 20-х мільйонів негрів. Це надто давня і надто складна проблема, щоб її вирішили писані закони, так само, як не вирішують її акти насильства білих екстремістів, ані страйки та демонстрації муринських організацій. Це все явища і події в ході довготривалого процесу, в якому передусім мусять затертися все ще існуючі яскраві розбіжності в цивілізованому й загальноосвітньому рівні білих і чорних, мусять змінитися психологічні підходи, і сяк-так вирівнятись умовини життя та зникнути всі „злі духи минулого".

Роздмухана сенсація

У половині червня цього року великі і звичайно добре поінформовані американські щоденники, зокрема „Ню Йорк Таймс", „Ню Йорк Геральд Трібюн", „Крисчен Саєнс Монітор" і багато інших, виступили із сенсаційними повідомленнями про небувалу, мовляв, у совєтській дійсності подію — появу нової історичної праці про закордонну політику ЗДА, автор якої рішуче відкидає панівну в совєтській науці й публіцистиці „догму" про те, що вирішальним чинником у політиці ЗДА є „монополісти з Волл-Стріту".

Згідно з повідомленням американських газет, з таким сміливим запереченням совєтської концепції виступила Євгенія Попова, авторка книжки „ЗДА і вашинґтонська система", що її вона оборонила як докторську дисертацію в Московському університеті. Переганяючись у своїх ревеляціях, редактори й коментатори американських газет роздмухали цю подію до рівня світової сенсації. Деякі з них навіть заявляли, що „складається враження, ніби Росія, тобто Совєтський Союз, готова відмовитися від представлювання Волл-Стріту", як вирішного фактора у внутрішній та закордонній політиці ЗДА, і навіть робили висновок, що працю Є. Попової схвалили московські офіційні чинники, і це, мовляв, може бути доказом, що „Совєтський Союз готовий глянути у вічі фактам"...

Не минуло й трьох тижнів від часу проголошення цих поквапних ревеляцій, як у московських „Ізвєстіях" з 4 липня ц. р. появився відкритий лист самої ж таки Євгенії Попової, „доктора історичних наук" і члена КПСС з 1962 року. У цьому листі, адресованому редакторові газети „Крисчен Саєнс Монітор", Попова, протестуючи проти „дезінформації і наклепів", рішуче заперечує приписувані їй думки про зміну совєтської концепції щодо Волл-Стріту і заявляє, що нічого такого в її дисертації нема, що вона, як авторка праці про американську закордонну політику 1920-их років, і далі стоїть на „незаперечних в даному питанні позиціях совєтської науки". Висміваючи занадто поспішні висновки американської преси про суґерований Кремлем „перелім" у совєтській історичній науці, Попова називає їх з-російська „развесистой клюквой".

Виступ Попової в „Известиях" відгуку в американських газетах не знайшов. А він повинен би протверезити деяких надто запаморочених коекзистенційними перспективами політиків і публіцистів.

КРИЗА ЕВРОПЕЙСЬКОГО СПІЛЬНОГО РИНКУ

Мюнхен. — Відомо, що плян Европейського Спільного Ринку перші подали французи: Жан Монне, канадійський француз, і Роберт Шуман.

Трагедія другої світової війни показала европейцям, що третьої світової війни народи Европи не пережили б. Тому тверезі голови почали міркувати над тим, як звести докупи інтереси „відвічних ворогів", зв'язавши їх господарство в одну европейську спілку. Так створено спілку, названу Спільним Европейським Ринком. Англійці спершу мали сумніви, чи приставати до Европейського Ринку, а тепер жалкують, що спізнилися. Шість держав — Італія, Франція, Західня Німеччина, Люксембурґ, Бельгія і Голляндія — мають певні вигоди з цього господарського об'єднання. Знижене мито в торгівлі між цими країнами дає змогу розширити збут товарів в кожної країни - члена Европейської Спілки на ринку, що числить понад 200 мільйонів мешканців.

За пляном, спільно виробленим шістьма державами Західньої Европи, всі мита між цими країнами мають бути скасовані до 1970 року. Одначе на шляху до господарського об'єднання стоять деякі перепони, між ними головно — аґрарна.

Серед шістьох держав Европейського Спільного Ринку Франція стоїть на першому місці як постачальниця продуктів рільництва: пшениці, цукру, вина, різних овочів. Французи заінтересовані в тому, щоб продукти їхнього рільництва йшли без мита до всіх країн Европейського Спільного Ринку і щоб члени цієї спілки відгородилися митним кордоном від інших країн, що постачають рільничі продукти.

Очевидно, така політика привела б до підвищення мита на вироби індустріяльні, що йдуть із держав ЕСР в інші країни. Отже вибухла б „митна війна" в давньому, добре відомому стилі.

Однак це не є причиною кризи, що виникла в Европейському Спільному Ринку. Конференція міністрів держав ЕСР, що відбувалася в Брюсселі минулого тижня, мала вирішити справу поширеного фінансування спільної аґрарної політики до 1970 року. Комісія спеціялістів в Брюсселі поставила пропозицію: всі прибутки від мит на імпорт рільничих продуктів держав ЕСР мають бути передавані в єдину касу. Це становило б фонд в сумі коло більйона німецьких марок (250 мільйонів долярів), контрольований Европейським парляментом.

Пропозиція комісії ЕСР в Брюсселі викликала гострий протест французького уряду, зокрема президента де Голля. Французький президент відчув у пляні комісії замах на суверенність Франції: хоч і невелика порівняно була б та сума, до якої частина йшла б із прибутків Франції, одначе вона підлягала б наднаціональній установі. Де Голль не може з тим погодитися. Він, правда, деколи говорить про об'єднану Европу „від Атлантику до Уралу", але це — „журавель у небі", в якого ніхто не вірить. Ідея де Голля — „Европа батьківщин", зовсім незалежних держав. Коли б він уважав за вигідне для господарства Франції, то покинув би Европейський Спільний Ринок.

Щоб налякати інших членів ЕСР, де Голль заборонив французам, членам різних комісій у Брюсселі брати участь у їх засіданнях. Це рішення викликало в країнах ЕСР, зокрема в Німеччині, значне занепокоєння. Шукають такої формули, яка б задовольнила Париж і не була б шкідливою для Спільного Ринку.

Можна думати, що криза в ЕСР минеться, як попередні кризи. Надто тісно зв'язані інтереси французького господарства з Спільним Ринком. Де Голль, хоч мало звертає уваги на господарські проблеми, мусить слухати порад своїх міністрів - економістів.

П. А.

ЛЮБИНА ДОЛЯ

Люба народилася в 1940 році, батька майже не пам'ятає — він загинув на війні. Жилося без батька важко, і Люба з дитинства пізнала нелегку селянську працю. Взимку вчилася в школі, влітку працювала в бриґаді. Після закінчення восьми кляс вийшла заміж за Миколу Іванченка, солдатського сина (батько його також не повернувся з війни).

Відтоді Люба і почала працювати у колгоспі села Успенки (Кіровоградська область) на постійних роботах — три роки дояркою, три роки свинаркою. Робота на фармі нелегка. Миколу забрали до армії, і Люба сама ростила доньку.

Коли повернувся чоловік, а на свинарнику пішли опороси і треба було там днювати й ночувати, Люба подала прохання до голови колгоспу, щоб її перевели на роботу в ланку. Хоч нелегка робота в полі, алеж не на дві зміни.

Голова колгоспу сказав:

— Попрацюй ще десять днів, а тоді підеш у ланку.

Так Люба й зробила. На одинадцятий день вийшла в поле, але тоді Любу нібито за те, що кинула роботу в свинарнику, виключили з колгоспу. Її ж чоловіка Миколу Іванченка, який, мовляв, не зумів умовити дружину залишитися на фармі, зняли з машини і сказали: „Іди, паси телята".

Отак розправився голова колгоспу з усією родиною Іванченків, — розповідає М. Фірчунова у „Радянській Україні" з 18 червня.

Коли ж про це дійшло до районового інструктора партії, то він пояснив:

— А хто йому що скаже, тому голові колгоспу? Він — хазяїн, що схоче, те й зробить. І крім того — він член бюра міського комітету партії, не забувайте!..

Таке життя і така доля двадцятип'ятирічної Люби, матері. Таке життя і доля її чоловіка у „совєтському раю".

П. Панасенко

УКРАЇНСЬКА НОМЕНКЛЯТУРА ВІЙСЬКОВИХ СТУПНІВ

До написання цієї замітки спонукала мене вміщена в „Свободі" з 15 червня ц. р. ілюстрована новинка, в якій написано, що президент Б. Джансон підвищив астронавтів, майорів Вайта і МекДівітта до ранґи полковників-лейтенантів.

В українській військовій термінології дотепер ще не відмічене таке незвичне означення військового ступня, як „полковник - лейтенант". На це в нашій мові маємо коротший і більш зрозумілий термін, устійнений ще з часу Визвольної Війни: підполковник.

Далі, я зауважив, що від якогось часу поширюється в пресі, замість традиційної назви: поручник — нове означення: лейтенант, ляйтенант або навіть з-німецька — льойтнант. Ранґи лейтенанта не було зовсім ані в Армії УНР, ані в УГА, як також і в УНА. Тільки в українській фльоті 1918 року були введені ступні лейтенанта і старшого лейтенанта.

Самозрозуміло, що вживання іншомовного слова само по собі не є неґативним явищем, але воно зовсім непотрібне, коли чуже слово запозичається для означення таких понять, які вже мають назву в нашій мові. В українській військовій термінології, подібно як і в інших ділянках термінологічної лексики, маємо більшість термінів іншомовного походження, що присвоєні також і в багатьох мовах. Все ж таки в українському військовому назовництві мусимо зберігати, а навіть і популяризувати такі лексичні своєрідності, як, наприклад: ланки, рій, чота, сотня, курінь, загін, полк, стяг, постачання, стійка, постій і багато інших. Це стосується в першій мірі до номенклятури військових ступнів, з чим досить часто зустрічаємося в нашій пресі.

Ще перед роками в одній із статтей відносно нашої військової термінології („Свобода" ч. 91, з 1953 р.) я подав список американських військових ступнів із українськими відповідниками. Дозволю собі й тепер запропонувати до користування заінтересованим нижче поданий реєстр старшинських ступнів американських збройних сил з українськими чи українізованими відповідниками. Це буде подекуди допоміжним засобом і вихідною точкою в правильному застосовуванні українського назовництва військових ступнів.

А. Армія, Летунство і Корпус Морської Піхоти

1. Second Lieutenant — Підпоручник;
2. First Lieutenant — Поручник;
3. Captain — Сотник;
4. Major — Майор;
5. Lieutenant Colonel — Підполковник;
6. Colonel — Полковник
7. Brigadier General — Генерал Бриґади (1*);
8. Major General — Генерал-майор (2*);
9. Lieutenant General — Генерал-поручник (3*);
10. General — Генерал (4*);
11. General of the Army — (of the Air Force) Генерал Армії або Повітряних Військ (5*).

Б. Фльота

1. Ensign — Хорунжий фльоти;
2. Lieutenant Jun. Grade — Підпоручник фльоти;
3. Lieutenant — Поручник Фльоти;
4. Lieutenant Commander — Командор-поручник;
5. Commander — Командор;
6. Captain — Капітан;
7. Commodore — Комодор; (1*);
8. Real Admiral — Контр-адмірал (2*);
9. Vice Admiral — Віце-адмірал (3*);
10. Admiral — Адмірал (4*);
11. Fleet Admiral — Адмірал Фльоти (5*).

Для порівняння подаю старшинські ступні, що зобов'язували під час Визвольної Війни. Армія УНР: хорунжий, поручник, сотник, підполковник, полковник, генерал - хорунжий, ген.-поручник, ген.-полковник; УГА: хорунжий, четар, поручник, сотник, отаман (майор), підполковник, полковник, генерал - четар, ген.-поручник, ген.-сотник. На еміґрації військове міністерство екзильного Уряду УНР установило ранґу майора, якої в часі війни не було, а також нову ранґу підпоручника на місце хорунжого. В українській фльоті були такі старшинські ступні: кораб. ґардемарин, мічман, лейтенант, ст. лейтенант, капітан 2 ранґи, капітан 1 ранґи, контр - адмірал, віце - адмірал, адмірал.

Зенон Стефанів

ХІБА РЕВУТЬ ВОЛИ, ЯК ЯСЛА ПОВНІ

„Рабочая Газета" з 2 липня картає пенсіонерів, колишніх шахтарів Донбасу, за спекуляцію: „Вліті вони першими привозять на базар редьку, ягоди, вишні, молоду картоплю. Взимку переключаються на масло і м'ясо".

Устами колишнього майстра, пенсіонера-партійця М. Череваня часопис пропонує клопотатися перед відділом соціяльного забезпечення, щоб таким пенсіонерам здержувати на якийсь час пенсії.

Цікаво, чи хтось би хотів возитися з маслом і редькою, коли б всього цього було вдосталь у крамницях?...

ЗМІСТ — ТОЙ САМИЙ

Валентин Бичко вмістив у „Радянській Україні" з 27 червня велику статтю про молодь.

„Нераз, пише він, мінялась форма нашої боротьби... форма, але не зміст...

Звичайно, нічого в світі не повторюється буквально. Інші дні — інші пісні. Інші обрії — інші промені. Але не зміниться суть нашого большевицького характеру".

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ТЕНДІНЦІЙНІСТЬ І ФАКТИ

Дозвольте мені висловити кілька думок з приводу статті Оксани Савойка - Мізь „Ту гум іт мей консерн" („Свобода" з 2-го липня).

Справу фальшивих, а то й злобних інформацій про Україну в чужих енциклопедіях і довідниках порушувано вже багато разів за останніх 20 років на сторінках нашої преси.

В ділянці виправлювання невірних та викривлених даних про нас дещо зробили поодинокі особи та організації, хоч, на жаль, не видно у нас одностайного та централізованого підходу до цієї преважливої справи. Мало кому відома діяльність Комісії Енциклопедій НТШ під головуванням сл. п. проф. І. Верб'яного — працівника УНС. Хоч я деякий час співпрацював з КЕ у вишукуванні та виписуванні невірних даних з різних енциклопедичних видань, ніколи не завважував у „Свободі" повідомлень чи статтей про працю і осяги цієї Комісії.

Не можу погодитися з твердженням п. Савойка - Мізь, що Енциклопедія Брітаніка подає точні дані про Україну. Авторка, мабуть, не перевіряла таких ґасел як Хмельницький, Мазепа, козаки і ін.

Жалюгідний стан інформації про Україну у Брітаніка в виданнях від 1937 до 1953 року насвітлював Дмитро Скульський („Новий Шлях", Вінніпеґ 11 вересня 1953 р.; передрук в „Америці" з 26 жовтня 1953 р.).

Тенденційність та факти Брітаніки у виданні з 1963 року були виявлені та продискутовані в листі підписаного і мґр Христини Скваричевської (тепер Х. Подолюк) до редакції Брітаніка в лютому 1964 р. Копію цього листа з нашим протестом та речевими коментарями, як теж відповідь редакції Е. Б. з обіцянками внести поправки і доповнення у дальшому виданні, ми вислали до редакції „Свободи" для використання, ще в серпні 1964 року. Не зважаючи на лист головного редактора до нас з подякою і обіцянкою використати ці матеріяли „в одному з чергових чисел нашого англомовного Українського Тижневика" (лист з 28 серпня 1964), досі цієї переписки не опубліковано. Тим часом такі дописи, як згаданий, створюють у читачів фальшиве враження, що Брітаніка об'єктивно представляє українознавство. В дійсності, крім гасла про літературу, всі інші, що стосуються України, опрацьовані (у виданні з 1963 року) неукраїнцями, очевидно, неприхильними нашій справі. В дописі, зате, не згадується про новіші видання Католицької Енциклопедії, де українські гасла опрацьовані українським істориком.

Інж. Анатоль Вовк
Ровей, Н. Дж.

СПРАВА, ЯКА ВИМАГАЄ НЕГАЙНОЇ АКЦІЇ

Пані О. Савойка - Мізь порушила у „Свободі" незвичайно важливу, а заразом дуже прикру справу („Ту гум іт мей консерн") про фальшиве трактування нашої минувшини в деяких англомовних енциклопедіях. Ця справа тим прикріша, що майже всі шкільні підручники історії та географії в ЗДА спираються на тому самому фальші.

З цієї причини багато наших свідомих та відважних учнів входять у конфлікти зі своїми вчителями. Коли вчитель вирозумілий, то він жадає від учнів доказів. Учні шукають цих доказів і опрацьовують навіть відповідні реферати. Коли переконають вчителя, то він часто ґратулює тим учням.

Інші, боязкіші, малосвідомі або й несвідомі учні вивчують, що Володимир Великий, Ярослав Мудрий — це російські князі, а Україна — провінція Росії, щось таке, як стейт Пенсилвенія чи Арізона. Часто чують і такі курйози, що св. Ольга була жінкою російського принца Володимира.

Таке дістся не тільки в тих школах, де вчителями є чужі нам, а нерідко й ворожі люди, але може траплятися і в „наших" парохіяльних школах, учительки яких не знають нашої історії і послуговуються такими підручниками, енциклопедіями та часописами. Їм миліші всякі „головіни" та „валентайни", як наші традиційні святкування.

Та не тільки не відзиваються в цій болючій справі окремі люди, але нічого не чути й про такі чинники, які в першій мірі повинні б зареаґувати на різні фальшування. Маю на думці УККА, Шкільну Раду, НТШ, Академію Наук, Товариство Істориків, учительські організації тощо. Чи всі вони разом, чи кожне зокрема мають усі дані добиватися успіхів.

Поза тим належало б організувати масові протести з сотками підписів і жадати звороту грошей за закуплені енциклопедії.

Болюче й те, що деякі наші науковці воліють досліджувати Азію чи Африку, аби не наші рідні справи.

Тим часом наша молодь виховується на таких „наукових" творах, і у висліді відходить від нас, бо чим її може захопити якась там провінція Росії.

Тому найвищий час подумати про цю справу і старатися всіми доступними нам заходами добитися таких успіхів, за які ми не мусіли б паленіти.

Володимир Мацьків
Філядельфія

СВОБОДА SVOBODA
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши задресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Августин Штефан

ЗАКАРПАТТЯ РОКУ 1914-ГО

(6)

Пересічний закарпатський українець — селянин пив багато молока як додаток до чира, що в деяких околицях називався кулеша або мамалига; це паста з кукурудзяної муки, зварена нагусто. Локші (галушки) варилися в молоці і їлися як поливка. Спеціяльною стравою на вечерю була мачанка — кукурудзяна мука, варена в молоці наріпко, з додатком солодкої сметани. В деяких селах мачанкою називали сос, що його їли з м'ясом.

У багатьох селах Мармароша і Берега святочною стравою була курка варена в молоці. У Земплині популярною стравою була гицкош — галушки, роблені з пшеничної муки, яєць та бараболі і помішані м'яким коров'ячим сиром. Улюбленою стравою вліті було квасне молоко — те саме, що болгарський йоґурт. Твердий сир їли лише гуцули та західні лемки, але м'який коров'ячий сир часто додавали до галушок або їли з хлібом.

У Марамороші і в південній частині Березької жупи їли кукурудзяний хліб.

7. Верхність

Верхність — це уряди державні, жупні і церковні, яким селянин мусів коритися; „пани" часто знаходили способи, щоб уникати наказів верхности.

Від року 1848 кожного року священики в кожній співаній літургії 4 рази співали: „... благовірного царя нашего Францiска Иосифа со всею палатою і христолюбивим воїнсвом його..." Діти, батьки, діди й прадіди — бо всі вони ходили до церкви — річно понад 300 разів[18] чули ім'я „царя Франца Иосифа". Не дивно, що найкраще знаним ім'ям серед закарпатців було його ім'я, хоч — мабуть за незначним виїмком — ніхто з них ніколи не бачив „Ференц Йовшку"[19]. Знали з панахид по трагічних випадках, що його брат, син, цариця - дружина і в р. 1914 свояк престолонаслідник були вбиті. Священики і вчителі говорили, що Франц Иосиф „добрий і справедливий цар". Чому добрий, ніхто не знав, але це мовчки приймали, бо „негідно на когось казати, що він лукавий, коли це не доказано".

Селяни вірили в справедливість Франца Иосифа, бо чули від своїх дідів, що це він звільнив селянство від панщини. Пізніше заговорили про його справедливість у зв'язку із сенсаційними процесами на Закарпатті проти мадярського поміщика з Уґочі, пенсіонованого гусарського капітана Бели Паппа і проти жидівського купця з Мармароша Гуса[20]. Вони були засуджені на шибеницю за намову на убивство разом із виконавцями морду, селянами. Франц Иосиф помилував в обох випадках фактичних убивників — селян, змінивши їх засуд на дожиттєву тюрму, але звелів повісити намовників, хоч у першому випадку свояки і знайомі Паппа, поміщики та старшини, а в другім мармароське і взагалі мадярське жидівство клопоталися про помилування.

Франц Иосиф був найбільшим авторитетом на селі, бо його іменем судили і оголошували закони. Але він був невидимим представником верхности. Видимим і реальним представником влади були жандарми, які стаціонували лише по більших селах, а до окружних сіл являлися лише при патрулюванні або на випадок потреби. Хоч були це мадяри, але поводилися з населенням не зле.

Іншими представниками влади були державні та жупні урядовці. Закарпаття належало до 13 жуп і кожна з них мала свою адміністрацію на чолі із наджупаном (февішпаном), якого іменувала будапештська влада. Інших урядників, навіть і сільських, в дійсності іменували надставлені урядники, які самі були іменовані своїми шефами або прямо владою.

Австро - мадярська згода (кіедєзейш) р. 1867 забезпечила мадярам верховну владу у внутрішніх справах Мадярщини. Тому, що в Мадярськім Королівстві мадяри були в меншості, мадярська супремація утримувалася автократичним способом, диктатом згори. Право голосу мали лише грамотні особи, що платили бодай 20 корон безпосередніх податків, а таких було менше ніж 8% населення. Всі вибори були явні, і записувалося, хто за кого голосував. У царській Росії право голосу було ґарантоване ліберальнішими законами та приписами, ніж в „демократичній" Мадярщині. У висліді тільки такі українці могли стати урядниками, які були більшими патріотами, як роджені мадяри.

У Марамороші р. 1914 февішпаном був Ласло Неґре, гр. - кат. румунського походження і великий мадярський патріот. В тім самім році у сиґітськім окрузі був „служним" (солгабіро) помічник голови округу, Антін Югосович, син гр.-кат. священика, а у волівськім окрузі головним служним був Еміл Зомборі, так само син гр.-кат. священика.

Урядники мали велику силу, вони жили відокремлено від народу, творячи свою панську касту. Деякі з них дивилися на селян і робітників, навіть мадярів, як на щось нечисте, некультурне, дике. „Вонячий простак" був для них менше-більше такий самий, як чорний робітник в Міссіссіппі для білого плянтатора.

8. Церква

Найважливішою верхністю в житті закарпатця була церква, а саме греко - католицька церква, бо православної церкви ще не було тоді на Закарпатті. Ми вже згадували, що селяни вважали панами лише своїх священиків і їх ототожнювали з представниками своєї бракуючої середньої верстви. Єпископи і канонiки, крім своїх церковних достоїнств, в очах селян представляли аристократію (тому єпископи називалися князями церкви). Але мадярський режим мав способи, щоб заставити священиків служити мадяризації.

Влада підкорила собі священиків при помочі так зв. конґруи і єпископів. Конґруа — це доповнення платні, що її виплачувала держава всім священикам. Конґруу могли відібрати від таких священиків, які брали участь в так званих протидержавних акціях. Але найефективнішу контролю робили самі єпископи — мадярські патріоти. В 1914 році всі три гр. - кат. єпископи, тобто мукачівський з осідком в Ужгороді, пряшівський і крижевецький, вже не кажучи про гайдудорозького єпископа, вірники якого говорили лише по-мадярськи, — були мадяри або мадярські патріоти.

Мукачівським єпископом від 1912 року був Антоній Папп. Він народився р. 1867 як син священика в мадярському селі. Дід його був селянином, а дід по матері, о. Карцуб, так само священиком у мадярськім містечку Надь Калло. Внаслідок того малий Тоні знав лише мадярську мову і ніколи не навчився „по руськи", бо богословські студії відбув у центральній семінарії в Будапешті. По висвяченні єпископ Фірцак покликав о. Паппа до єпископальної канцелярії, де він став добрим церковним бюрократом. Р. 1911 був він іменований каноніком, а за кілька місяців перед смертю єпископа Фірцака р. 1912 помічником єпископа.

---

[18] Кожний парох обов'язково служив співану літургію в 52 неділях і в 28 святах. C. A. Macartney у своїй мадярофільській книжці "Hungary and her successors", 1937 на стор. 205 в примітці під текстом подає сильно перебільшене число свят: 200 в Галичині і 162 в Закарпатті.

[19] Мадярська пестлива форма Франц Иосифа.

[20] Процес Бели Паппа відбувся 1898 р., процес Аврума Гуса 1913 р.

(Далі буде)

Тиждень Поневолених Націй в Пассейку, Н. Дж.

Українська Пассейська Громада відзначала рік-у-рік почавши від 1960-го року, Тиждень Поневолених Народів спеціяльним публічним мітингом.

Цього року п-і Марія Стефанів, голова місцевого відділу УККА подала думку, щоб відбути Тиждень Поневолених Націй не звичайним мітингом, тільки виставленням на публічному місці мапи, що зображувала б уярмлені Москвою народи.

Для цієї цілі п-і Марія Стефанів виєднала виставове вікно в одному із пассейських банків при головній вулиці Ню Йорк — Пассейк — Патерсон (на розі Мейн і Пассейк Евню) у самому центрі міста, де виставлено спеціяльно для цього велику мапу. З цієї мапи найбільше вдарає в очі глядача своєю великою територією наша Батьківщина — Україна. По обох боках мапи виві-шено звернення до американського народу про поневолені нації обох президентів: Айзенгавера й Кеннеді. Мапа стоїть на цьому особливо людному місці 10 днів, від 9-го до 19-го липня — впродовж яких вона зверне на себе увагу не одного американського громадянина.

Таким відзначуванням Тижня Поневолених Націй думаємо осягнути більше користи в популяризації поневоленої Москвою України, як це зробили б звичайним публічним мітингом в колі своєї громади.

Василь Марунчак

17-ті Загальні Збори Відділу ТУІА у Філядельфії

На Річних Загальних Зборах Т-ва Укр. Інж. у Філядельфії, які відбулися 8-го травня, вибрано нову Управу та винесено ряд важливих рішень.

Інж. Л. Яцкевич очолив цьогорічну управу в слідуючому складі:

1-ий заступник голови — М. Борецький, 2-ий заст. гол. І. Даниленко, 1-ий секретар — В. Яримович, 2-ий секр. — Р. Булик, Орг. референт — О. Танас, Фін. референт — П. Шиприкевич, скарбник — Л. Івасиків; культ. осв. реф. — С. Чорпіта, господар — І. Пак.

Контрольна Комісія: Є. Филипович, М. Ковальчук і М. Романець.

Товариський Суд: М. Заборський, З. Кохановський і М. Будник.

Збори відбулися в діловій атмосфері та після коротких але жвавих дискусій винесли ряд резолюцій.

Одним з найважливіших рішень було затвердження „Правильника Стипендійного Фонду". В цьому найбільшою була заслуга попередньої управи, яка покликала спеціяльну комісію для виготовлення проєкту згаданого правильника. Комісію в складі А. Вонторського і М. Каплистого очолював В. Винницький.

Метою „Стипендійного Фонду" є допомагати студентам технічних високих шкіл безпроцентовими зворотніми стипендіями.

Крім того з фонду можуть користати у формі частинних дотацій українські науковці, які займаються розвідками з української проблематики.

Безпроцентові зворотні позички можуть бути призначені також на видавництво чужомовних видань з української тематикою.

Хоч Стипендійний Фонд, як такий, при ТУІА у Філядельфії існує вже кілька років, але не було правильника, який регулював би цю діяльність Т-ва.

Цього року призначено п'ять студентських стипендій.

І. Даниліпин

„СВОБОДА" НЕ ПОЯВЛЯТЬСЯ В ТИЖНІ ВІД 19 ДО 24 ЛИПНЯ

Як уже відомо з інших повідомлень, щоденник „Свобода" і англомовний „Український Тижневик" не появлятимуться в тижні від 19 до 24-го липня. Причиною цієї затримки є те, що „Свобода" й „Український Тижневик" зміняють свій формат, достосовуючи його до стандартного формату американських газет, і це вимагає цілого ряду технічних перестановок, як також деяких змін у друкарських машинах, що будуть переведені впродовж згаданого тижня. „Свобода", що друкуватиметься в понеділок 26-го липня з датою вівтірка, 27-го липня, появиться вже в новому форматі.

Українці Шикаго у підготовці до Тижня Поневолених Націй

Українці міста Шикаго, разом з іншими поневоленими Москвою народами, відзначатимуть Тиждень Поневолених Націй в суботу, 17-го липня 1965-го року, великою маніфестаційною парадою, маршалом якої буде сам посадник міста Ричард Дейлі, щоб проголосить також відповідну декларацію.

До участи в параді запрошені губернатор стейту Отто Кернер, сенатори Еверет Дірксен і Пол Доглес, численні конгресмени й інші достойники.

Маніфестаційна парада переходитиме вулицею Стейт при великому здвизі репрезентантів усіх поневолених Москвою народів.

Збірка до участи в параді о годині 1-ій вполудне при Вокер Драв і Стейт Стріт. Організація візьмуть участь з прапорами.

Похід закінчиться величавою маніфестацією на площі біля фонтани при Конгрес Плаза і Мишиген Евню, де буде відповідна програма та схвалення протестаційних резолюцій проти поневолення большевицькою Москвою усіх поневолених народів.

Тому, що інші національності зголосили по 5000 і більше осіб, сподіваємося, що українська суспільність зрозуміє важливість справи і не дасть відсунути себе на друге місце.

Українці міста Шикаго! Докажім, що Україна, як перша жертва кровожадних московських большевиків - поневолювачів, понесла найбільше жертв за стремління до волі, що Україна боролась і бореться та веде перед в боротьбі за волю своєї батьківщини і всіх поневолених народів. Пам'ятаймо, що світ в нашу українську правду сильна, що боротьба наша закінчиться перемогою і втрачена воля буде повернена!

Візьмім участь у цій маніфестації у наших національних строях, як чоловіки так і жінки, які будуть маршувати в параді окремою групою, причому тими строями ридвани і відкриті авта та покажім усьому світові красу нашої нації — гордість нашої батьківщини України.

Хай не буде між нами ані одного, від наймешого до найстаршого, який не взяв би участь в тій маніфестації.

Український Громадський Комітет Тижня Поневолених Націй в Шикаго

РЕЗОЛЮЦІЇ І ПОСТАНОВИ

Для завершення повного об'єднання Українських Ветеранів у Канаді, — відбувся в днях 22 і 23 травня 1-ий Делегатський З'їзд Союзу Українських Канадійських Ветеранів (СУКВ - ЮКВА), — в Українському Народному Домі, в Торонті, для Українських Ветеранів Східньої Канади і такий самий з'їзд у Вінніпегу в домі Українського Відділу ч. 141 Королівського Канадійського Легіону при вул. Селкірк- МкГрегор, для Українських Ветеранів Західньої Канади. На обох З'їздах вибрано Управи СУКВ — на Східню і Західню Канаду та ухвалено резолюції і постанови.

На І-ому З'їзді (Установчому) Союзу Українських Канадійських Ветеранів у Торонті ухвалено такі резолюції і постанови:

1) Перший З'їзд Українських Ветеранів Східньої Канади висловлює свою радість з приводу того факту, що в Канаді заіснувало об'єднання українських ветеранів в рамках Союзу Українських Канадійських Ветеранів.

2) З'їзд закликає всіх бувших українських вояків, без уваги на те, в яких арміях і військових формаціях вони служили, щоб вони не стояли осторонь, але включилися в організовані ряди українських ветеранів.

3) З'їзд закликає Генеральну Управу Союзу Українських Канадійських Ветеранів, щоб вона доложила всіх зусиль в справі об'єднання всіх українських ветеранів у світі і скликала Світовий Конгрес Українських Ветеранів.

4) З'їзд пересилає свій вояцький привіт Українському Народові і заявляє свою всесторонню підтримку в його визвольній боротьбі із московсько-большевицьким окупаційним насильством та засуджує брутальне переслідування і нищення української нації, її культурних здобутків і церков московсько-большевицьким окупаційним режимом.

5) І-ий З'їзд СУКВ Східньої Канади висловлює побажання до федерального Уряду Канади, щоб при Міністерстві Національної Оборони в Оттаві призначити капелянів Української Католицької Церкви і Української Греко-Православної Церкви для духовної опіки над вояками Канадійської Армії українського походження.

6) З'їзд закликає Генеральну Управу СУКВ, щоб для відзначення 100-річчя Державности Канади, зреалізувала і виконала такі завдання:

а) Поставила Пам'ятник Українському Незнаному Воякові в Оттаві;

б) Довела до відкриття українського військового музею при Комітеті Українців Канади у Вінніпегу;

в) зібрала матеріяли і видала Золоту Книгу, в якій відзеркалюватись буде роля українців у двох світових війнах;

г) Зорганізувати Павільйон Українського Ветерана на Світовій Виставі у Монтреалі в 1967 році під патронатом КУК і

ґ) Заіснувала Пропам'ятний Фонд ім. Пилипа Коноваля для фінансовання повищих проєктів.

7) З'їзд закликає всіх українських ветеранів і організації, що є складовими організаціями СУКВ, як теж всіх українських ветеранів доложити всіх своїх зусиль і допомогти Генеральній Управі СУКВ зреалізувати її проєкти, щоб Об'єднані Українські Ветерани гідно і якнайкраще вив'язалися із наложених на них завдань з святкуванні 10-річчя державности Канади.

8) З'їзд доручає Генеральній Управі СУКВ чимскорше надрукувати в українській мові Статут СУКВ і розіслати його до Управ складових ветеранських організацій для доповнення і поправок, щоб він міг бути затверджений на Всеканадійському З'їзді СУКВ у жовтні 1965 у Вінніпегу.

9) З'їзд висловлює подяку Видавництву „Вільне Слово", що воно відступило безплатно цілу сторінку для „Вояцької думки", яка регулярно щомісячно інформує поодиноких членів і ширший загал про справи і життя українських ветеранів.

10) З'їзд закликає Генеральну Управу СУКВ створити ветеранське видавництво для своїх офіційних видань.

11) З'їзд закликає Генеральну Управу оформити Суспільну Опіку над бувшими вояками і їхніми родинами в Канаді.

12) З'їзд закликає Генеральну Управу доложити всіх зусиль і зорганізувати в рядах СУКВ всіх бувших вояків Канадійської армії.

Резолюційна Комісія
1-го З'їзду СУКВ
Східньої Канади.

Торонто, 23. травня, 1965.

Місяць Юного Сумівця в Бостоні

На 13-ту річницю існування Осередку СУМА ім. В. Біласа і в 5-ту річницю 25-го Відділу ЮСУМА Бережани в Бостоні, започатковано „Місяць Юного Сумівця" Концертом, який відбувся 16-го травня в парафіяльній залі церкви св. Андрія в Джамейка Плейн. Мандоліновий оркестра ЮСУМА та поодинокі солісти під керівництвом диригента, маляра-мистця п. Н. Калініченка, та Танцювальний Гурток ЮСУМА під керівництвом М. Франківського виконали ряд пісень та українських народних танків.

Концерт відкрив булавний Відділу В. Гончар, привітавши гостей і батьків Юносумівської молоді, які виповнили залю вщерть.

Програму вів вміло п. О. Щудлюк. В першій частині програми виконано: „Ми діти козацького роду" (слова Дубини, муз. Безкоровайного) і „Спомин з гір" муз. Безкоровайного) — у виконанні мандолінової оркестри ЮСУМА. „Гуцулка Ксеня" і в „В час кохання" виконав квінтет: О. Банадига, Р. Франківська, А. Марченко, Г. Попик і Г. Переверзевська, в супроводі манд. орк. ЮСУМА. „Троянди" (слова Гайне, муз. М. Лисенка) і Арія з опери „Мадам Батерфлай" (муз. Пуччіні) — сольо виконала своїм милим сопраном п. І. Блінов, при фортепіяні п. Е. Нітків. Пісню Горпини з опери „Майська ніч" (муз. М. Лисенка) і „Ой ти, дівчино з оріх зерня" (муз. Кос - Анатольського — слова І. Франка) сольо виконала Наталія Калініченко, при фортепіяні п. Е. Нітків.

В другій частині виступ Танцювального гуртка. Виступали молодше юнацтво окремо і спільно зі старшими юнаками, старше Юнацтво та Дружинники. Видко вклад праці майстра танцю п. М. Франківського та друга В. Гончара. До танців приграває акордеоніст П. Струж, а при фортепіяні був Е. Нітків.

В третій частині продовжено виступ манд. орк. ЮСУМА і солістів: „Дунайські Хвилі" (муз. Івановичі), „Доміно", (муз. Ферарі) „Чирібірбін" та „Осіннє листя" виконала сольо милим сопраном юначка О. Бандига, в супроводі манд. орк. „Вечір надворі" і „Бандура" у виконанні басового соля п. Б. Позілачес, в супроводі манд. орк. ЮСУМА. „Ой не світи місяченьку" (муз. Лисенка) і „Гандзя" виконала солістка Л. Діяк в супроводі манд. орк. „Червоні Маки" у виконанні квартету юначок: О. Банадига, Г. Попик, Р. Франківська і А. Марченко, в супроводі манд. орк. „Білі Каштани" (дует виконали: альт п. Н. Калініченко і сопрано І. Возьна, в супроводі манд. орк. ЮСУМА. У фіналі Концерту хор юнацтва виконав пісню „До сонця" (слова Веретенченка — муз. Безкоровайного), в супроводі манд. оркестри.

Подяку всім учасникам Концерту і присутнім слухачам і гостям висловив булавний В. Ганчар), закликавши батьків до більшої співпраці у вихованні Юносумівської молоді. Сумівська Молодь в своїй кількості зростає і має можливість у своєї власній домівці поширювати культурно-освітню працю в багатьох самодіяльних гуртках.

М. Франківський

Перед конвенцією Української Православної Ліги Молоді

В днях 15 до 18 липня 1965 року відбудеться в Нюарку, Ню Джерзі в готелі „Роберт Тріт" 18-та річна Конвенція Української Православної Ліги Молоді. В Конвенції візьмуть участь високі духовні і світські достойники. З духовних візьмуть участь Митрополит Укр. Пр. Церкви Іоан Теодорович і Високопреосвященний Архиєп. Мстислав та багато священиків. Зі світських американських достойників запрошені губернатор стейту Ню Джерзі та посадник міста Нюарку.

На знимці мейор міста Нюарку Достойний Адонізіо вітає делегацію Української Православної Церкви євсенсиння в Нюарку, що прибула до канцелярії посадника запросити його взяти участь в конвенції. На знимці з ліва до права: А. Шкварко, І. Котляр, В. Шафранський, о. протопресвітер Микола Харіщак, парох, П. Воробець, Мейор Адонізіо, помічник Мейора Теодор Литвин, Л. Коропатник, Л. Шафранський і К. Гладун.

Володимир Боберський

ВІД МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ, ДО КАРДИНАЛА ЙОСИФА

(Документальний фільм продукції Я. Кулинича)

(2)

Новий рік Митрополита Йосифа і висвята Павла Барабаша, уродженця Бразилії.

Одним з довших фрагментів фільму є Архиєрейська Служба Божа Кир Йосифа 1-го січня 1964 р. і висвячення ним нового священика Павла Варабаша в каплиці Колегії св. Йосафата в Римі. Співслужили: віце-ректор Колегії о. Софрон Мудрий і о. Йоаким Гербут з Югославії; дияконував кандидат на священика, Павло Барабаш.

Фільм передає велику врочистість і набожність, які супроводять всі Богослуження Кир Йосифа. Зокрема зворушливою хвилиною є саме рукоположення Павла Барабаша по Великім Вході на Літургії. У своїй проповіді наприкінці Служби Божої Митрополит Йосиф підкреслив важливість цієї хвилини й зазначив, що всі ми: і ті, що пам'ятають українські землі, і ті, що знають про неї тільки з оповідання батьків, всі належимо до одного українського народу, з краю якого ми вийшли. Згадуючи наш бідний нарід, Владика научав, що не земні багатства є нам найбільше потрібні: коли ж скріпимося духом віри, що підносить наші душі до найвищої сили, тоді збагатимося таким духовим багатством, що зможемо іти назустріч усім трудноцам життя із радістю в серцях.

„Студіон" — новостворений Монастир Студитів

В червні 1964 року Митрополит Кир Йосиф Сліпий закупив у місцевості Кастель Ґандольфо біля Риму великі забудовання для монахів чину Студитів. В цьому будинкові засновано монастир, який зветься „Студіон". Настоятелем є о. Антін Рижак. В монастирі вже примістилися 6 ченців, 2 священики, один диякон, троє братів і два студенти - богослови. Цей осередок Студитів, що находиться під високою опікою Кардинала Кир Йосифа, напевно діждеться в скорому часі квітучого розвитку.

Чин Студитів був відновлений в Україні в 1906 році завдяки заходам Митрополита Шептицького для основнішого поглиблення розуміння духа Східньої Церкви серед українського народу. В часі перед 2-ою світовою війною Студити мали на рідних землях одну Лавру, 5 монастирів, 5 місійних станиць. Всіх Студитів було тоді 232. Ігуменом був брат Митрополита отець Климентій Шептицький, вивезений большевиками в 1946 році на заслання, де помер мученичою смертю.

Торжественні дні Кардинала Йосифа

Друга частина фільму присвячена всім урочистим дням інсталяції Кардинала Йосифа від 21 до 25 лютого 1965 року. Ці історичні дні схоплені Ярославом Кулиничем з докладністю і представлені на тлі відповідного музичного супроводу і хору із докладним коментарем. Надіюся, що не буде ні одного українця, зокрема українця-католика, який не бажав би побачити цей фільм.

Служба Божа в Базиліці св. Петра 21 лютого

Друга частина фільму починається відправою Архиєрейської Служби Божої в Базиліці св. Петра 21 лютого 1965 р. Вона була відправлена на престолі, що скриває в собі саркофаг із мощами священомученика Йосафата Кунцевича. Його мощі опинилися в Римі після другої світової війни. Їх перевезено до Риму з Відня в 1945 р. Кардинал-Номінат відправляв цю Службу Божу в намірі Архиєпископа Івана Бучка, що саме 21 лютого святкував 50-ліття священичого свячення.

У Службі Божій співслужили священики з різних країн української еміґрації, між ними о. Лев Ліщинський із Стемфордської єпархії в ЗДА і о. д-р Михайло Сопуляк із Едмонтонської єпархії в Канаді. На Службі Божій був приявний Кир Ярослав Габро із Шикаґо та білоруський єпископ Кир Чеслав Сіпович. Крім богословія, великих і малих семінаристів, Сестер Служебниць, Василіянок і оо. Василіян та групи українців-прочан із різних сторін українського поселення, — в цій Службі Божій взяли участь також прочани різних народів, що тоді були в Базиліці св. Петра.

В проповіді після Сл. Божої Кир Йосиф говорив про заслуги Ювілята, зокрема його жертенну працю для української еміґрації, за що він і одержав почесну назву „Архипастиря скитальців". Вкінці Кир Йосиф прочитав привітальне слово Папи Павла VI, вислане на руки Кир Івана Бучка з нагоди його золотого ювілею.

Зустріч Кир Йосифа з представниками еміґрації

В кінокадрі схоплено, як після цієї Архиєрейської Служби Божої Кир Йосиф розмовляє з різними представниками української еміґрації, що прибули до Риму на торжество поставлення його в кардинали.

Зложення ґратуляцій Кир Іванові Бучкові

Цієї самої неділі українці з Риму та з різних країн еміґрації відвідали у Великій Семінарії Кир Івана Бучка, щоб скласти йому побажання з нагоди його золотого ювілею. На фільмі видно таких гостей, як Митрополита Канади Кир Максима Германюка, ректора Вел. Семінарії о. Із. Назарка, редактора часопису „Поступ" з Вінніпеґу, о. Семена Іжика та інших.

Архиєпископ Іван Бучко (в окулярах посередині), прочитавши папський декрет про найменування Верховного Архиєпископа Йосифа Сліпого на Кардинала, передає декрет Номінатові. Між Кардиналом і Архиєпископом стоїть папський післанець. Збоку приглядається шикаґівський єпископ Ярослав Габро. (Кадр з фільму: Від Митрополита Андрея до Кардинала Йосифа.)

Торжество в Будинку Східньої Конґреґації

Властивий початок торжеств датується днем 22-го лютого 1965 р. Цього дня Папа Павло VI на т. зв. тайному Консисторіяльному Зібранню Кардиналів подав урядово до відома імена новоіменованих кардиналів, яких було 27. Новоіменовані кардинали очікували свого іменування в приміщеннях різних Римських Конґреґацій. Кир Йосиф Сліпий очікував цієї урочистої хвилини в приміщенні Східньої Конґреґації разом із чотирма верховними ієрархами Східніх Церков і двома примасами із Східньої Европи.

Після відчитання номінаційних грамот і подячного слова, що відчитав в імені всіх приявних Кардиналів-Номінатів найстарший гідністю і віком Кардинал-Патріярх Максим Сайґа з Антіохії, почалися візити і зложення ґратуляцій для Кардиналів-Номінатів. До Кардинала Йосифа приступали дипломати-амбасадори різних держав, сирійський, єгипетський, французький, англійський, американський та інші. Ґратулювали численні церковні достойники. З кожним з них Кардинал Йосиф старався говорити його рідною мовою. З українців ґратуляції зложили Кир Іван Бучко, Кир Ярослав Габро з Шикаґа, о. д-р Атаназій Великий, представники наших римських Семінарій, Сестер Василіянок і Служебниць, багато духовних і світських представників від українців Канади, Франції та інших країн. До Кардинала Йосифа підходили також інші кардинали, що одержали свої номінації і складали ґратуляції. Кардинал Йосиф був цього дня в центрі загальної уваги.

Торжество в Базиліці св. Петра

Головна врочистість назначення нових кардиналів відбулася в Базиліці св. Петра 25 лютого 1965 р. між годинами 9:30 ранку до 12:30 дня. Врочистість почалася процесією-входом Кардиналів-Номінатів з їх почотом. На цій врочистості були приявні крім згаданих раніше українських церковних достойників, ще такі українські Владики: Кир Гавриїл Букатко з Югославії, Кир Августин Горняк з Англії та Кир Платон Корниляк з Німеччини. Всі вони мали в Базиліці св. Петра окремі місця.

За Кардиналами-Номінатами в Базиліку увійшов Папа Павло VI, благословляючи вірних, що його оваційно вітали. Після привітання із давнішими Кардиналами, Папа приймав по черзі приречення вірности від кожного новоіменованого Кардинала, після чого він вирушив на їхньому чолі до престолу св. Петра, щоб відправити спільне Богослуження. Така концелебрація Служби Божої є новістю в латинському обряді і Католицька Церква це запозичила від Східніх Церков. Зокрема зворушливими були хвилини привіту Кардинала Йосифа з усіми давніми кардиналами, а пізніше спільне причастя і вручення папою новоіменованим кардиналам відзнак їхньої влади: червоних ковпаків і піюсок. Наш Кардинал Йосиф вирізнявся між іншими кардиналами своїми чудовими ризами і окремим, східньої форми, червоним накриттям голови.

Авдієнція у Папи Павла VI

Того ж дня, 23 лютого 1965 р. українці на чолі із Кардиналом Йосифом зложили Папі подячну авдієнцію, під час якої Папа виголосив свою пропам'ятну промову, в якій, між іншим сказав: „Будьте сильними, відважними, хоробрими. Витривайте! Моліть Господа і будьте певними, що український нарід не тільки не вмре, а навпаки, з Божою поміччю та під вмілим проводом своїх керівників переможе і затріюмфує!" Зворушливе і сердечне прийняття Папою українців закінчилося спільною знимкою, на тлі якої звучав могутній голос Кир Йосифа із промови виголошеної на Академії в його честь в неділю 28 лютого. Він почав словами: „Святочна громадо! Коли іде про того каторжника . . ." то він — за словами Кир Йосифа — не вартий тих почестей, якими його тепер обсипають. А далі закликав, що „тільки в єдності, тільки в злуці ми можемо щось осягнути . . ." і вкінці обіцяв: „А я Вам, Святочна Громадо скажу, що я буду таким кардиналом, яким Ви будете народом. Будете Ви великим народом, — буде і Ваш кардинал великий; коли ж будете малим народом, — буде він ще менший . . ."

Церква св. Атанасія в Римі

Фільм закінчується висвітленням церкви св. Атанасія в Римі при вулиці Дель Бабуїно, яку одержав Кардинал Йосиф у своє користування, призначену йому Папою Павлом VI урочистим документом (буллою), в якому Папа призначив цю церкву „дорогому синові Йосифові, Кардиналові Сліпому, Верховному Архиєпископові і Митрополитові Українців." Тут Кир Йосиф буде молитися за кращу долю Українського Народу і ждати на піддержку всіх вірних у його цінних і важливих починаннях. Так закінчується цей фільм, який радив би я побачити всім українцям.

Володимир Боберський

(Кінець)

Збори Відділів Українського Народного Союзу

ДІТРОЙТ, Міш. Т-во Запорозька Січ, Відд. 75 повідомляє членів, що місячних зборів не буде через три місяці, а саме: липень, серпень і Вересень. Членські вкладки збиратиме фін. секр. п. Верещинський Б. кожного тижня у п'ятницю і суботу від год. 7-9 вечером в приміщенні УНДому при вул. Мартин. Рівнож подаємо до відома членам, що вже є дивіденди, які має фін. секр. п. Верещинський Б. Можете їх одержати при вплаті членських вкладок, або у вище згадані дні та години. — С. Леськів, рек секр.

СУБОТА, 17-го ЛИПНЯ 1965 Р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Піврічні збори Т-ва ім. Івана Франка, Відд. 83 від год. 1 до 3 по пол. в Укр. Горож. Клюбі при вул. Френклін. Проситься прибути на збори, вирівняти залеглість і відібрати чеки-дивіденди. — Р. Карбівник, предс., Ст. Гавриш, секр.

ЧЕСТЕР, Па. Місячні збори Т-ва Тараса Шевченка, Відд. 156 УНСоюзу о год. 7:30 веч. Просимо прибути на збори. — В. Новак, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. Дж. Звичайні місячні збори Т-ва Івана Франка, Відд. 372 УНС о год. 7:30 веч., Іґел Гол, Черч вулиця. Проситься відібрати дивідендові чеки. — П. Шило, рек. секр.

НЕДІЛЯ, 18-го ЛИПНЯ 1965 Р.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Піврічні збори Б-ва св. Йосафата — 217 Відд. УНС о год. 2-ій по пол. в залі Укр. Амер. Клюбу, 292 Hudson Ave., Rochester, N.Y. Звіти — фінансовий і Контр. Комісії. — Вол. Колданський, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. Ай. Піврічні збори Т-ва Запор. Січ, Відд. 206 УНС в год. 1-ій по пол. в парафіяльній залі, 74 Гаррис Еве. — Управа Т-ва.

ПАССАЙК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва І. Франка Відд. 97 о год. 2-ій по пол. в церковній залі під числом 47 Говп Ев. в Пассайк, Н. Дж. Упоминається довгуючих членів, щоб прийшли і заплатили свої вкладки. — Управа.

БОФФАЛО, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. о. Миколая — 127 Відд. УНС о год. 11:30 ранку в церковній залі при Філмор і Онейда вул. Проситься членів прийти на збори, вирівняти свої вкладки і забрати свої чеки-дивіденди. Збирання вкладок відбувається що неділі в повище поданім часі і місці. — І. Була, гол., п-ні М. Гаравус, фін. секр., П. Гаравус, кас.

ТАРЗАН, ч. 5465. Тарзан прощається . . .

"LISTEN," BEGAN DON. "I'VE BEEN EDGY AND NERVOUS PERHAPS I'VE IMAGINED THINGS ABOUT CLYDE." TARZAN NODDED BRUSQUELY, THEN CALLED TO THE OTHER MAN—

"YOU ALL CERTAINLY DO NOT NEED ME ANY MORE, SO I WILL BE OFF — GOOD LUCK WITH YOUR MAGAZINE STORY."

THUS TARZAN GAVE A SEEMINGLY CURT FAREWELL—BUT HE WAS FAR FROM FINISHED WITH THE PROBLEMS OF THESE TWO MEN!

— Слухайте, — почав Дон. Я був загострий і нервовий Можливо, що це я уроїв справу з Клайдом . . . Тарзан різко притакнув, а тоді закликав іншого чоловіка . . .

— Ви напевно вже мене більше не потребуєте, і я собі відійду . . . Бажаю щастя з вашою історією в магазині.

І так Тарзан, на вигляд, сухо попрощався . . . Але він був далекий від того, щоб закінчити справи цих двох чоловіків!